

SƏADƏT NOVRUZOVA

**CİNAYƏT PROSESİNDƏ
ŞƏXSİYYƏTİN HÜQUQLARININ TƏMİNATI
ƏDALƏT MÜHAKİMƏSİNİN MƏQSƏDİ KİMİ**

Azərbaycan Respublikasının
Prezidentli yanında QHT-lərə
Dövlət Dostluğu Şurası

AVRASIYA
HÜQUQSUNASLAR
ASSOSIASİYASI

Bakı - 2012

Elmi məsləhətçilər:

C.İ. Süleymanov

Hüquq elmləri doktoru, professor

Ç.İ. Əsgərov

İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsi yanında Azərbaycan Respublikasının səlahiyyətli nümayəndəsi, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının Hüquq mühafizə orqanları ilə iş şöbəsinin İnsan hüquqlarının müdafiəsi məsələləri sektorunun müdiri, Azərbaycan Hüquqşünasları Konfederasiyasının idarə heyətinin üzvü

Elmi rəyçilər:

R.M.Valeyev

Rusiya Federasiyasının əməkdar hüquqşünası, Kazan Federal Universitetinin Beynəlxalq hüquq və Avropa hüququ kafedrasının professoru, hüquq elmləri doktoru

N.Q. Muratova

Tatarstan Respublikasının əməkdar hüquqşünası, Kazan Federal Universitetinin Cinayət prosesi və kriminalistika kafedrasının müdiri, hüquq elmləri doktoru, professor

M.S. Qəfərov

Bakı Dövlət Universitetinin "Cinayət prosesi" kafedrasının professoru, hüquq elmləri doktoru

N.K.Əliyev

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Fəlsəfə, Sosiologiya və Hüquq İnstitutunun "Cinayət hüququ və cinayət prosesi" şöbəsinin böyük elmi işçisi, hüquq üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

N.A. Adilov

Azərbaycan Hüquqşünasları Konfederasiyasının Baş katibi, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının İnsan Hüquqları Elmi Tədqiqat İnstitutunun Vətəndaş və siyasi hüquqlar şöbəsinin müdiri, Hüquq üzrə fəlsəfə doktoru

Səadət Səməd qızı Novruzova. Cinayət prosesində şəxsiyyət hüquqlarının təminatı ədalət mühakiməsinin məqsədi kimi. Bakı NAT Co MMC, 2012. - 228 səh.

İSBN: 978-9952-8074-9-3

Kitabda Azərbaycan Respublikasının cinayət-prosessual qanunvericiliyində şəxsiyyətin hüquqlarını, onların təminatlarını nəzərdə tutan hüquq normalarının praktikada realizə vəziyyəti, onların pozuntusu halları və təmayülləri, bu halları doğuran səbəblər tədqiq edilmiş, onların aradan qaldırılması üçün dünyanın qabaqcıl ölkələrinin təcrübəsinə, doktrinal mənbələrə, peşəkar praktika işçilərinin rəylərinə əsaslanan həll mexanizmləri təklif olunmuşdur.

Kitab hüquq fakültələrinin müəllim, tələbələri, elmi işçiləri, habelə, təcrübə işçiləri (müstəntiqlər, prokurorlar, hakimlər) tərəfindən cinayət prosesual hüququnun bu problemi və ona dair müxtəlif səviyyəli tədris işlərinin yazılmasında, hüquq-mühafizə orqanlarının fəaliyyətində praktiki tövsiyə-sorğu mənbəyi kimi, əhalinin hüquqi maarifləndirməsində, vətəndaşların hüquq düşüncəsi səviyyəsinin yüksəldilməsində istifadə oluna bilər.

Kitab Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında QHT-lərə Dövlət Dəstəyi Şurasının ayırdığı maliyyə vəsaiti hesabına Avrasiya Hüquqşünaslar Assosiasiyası tərəfindən nəşr olunmuşdur.

Müəllif kitabın nəşrində göstərdiyi dəstəyə görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında QHT-lərə Dövlət Dəstəyi Şurasına və Avrasiya Hüquqşünaslar Assosiasiyasına minnətdarlığını bildirir.

© *Avrasiya Hüquqşünasları Assosiasiyası, 2012*

© *Novruzova S.S., 2012*

MÜNDƏRİCAT

Giriş 11

I FƏSİL. Cinayət-prosessual münasibətlər sferasında

dövlət və şəxsiyyət münasibətlərinin hüquqi tənzimi..... 15

1.1. Cinayət prosesində şəxsiyyətin
prosessual-hüquqi statusu 15

1.2. Cinayət prosesində şəxsiyyətin hüquq, vəzifə və
qanuni mənafeləri..... 33

1.3. Cinayət prosesində şəxsiyyətin hüquqlarının
prosessual təminatları 52

II FƏSİL. Cinayət prosesinin bəzi iştirakçılarının hüquq və

qanuni mənafeələrinin təmin olunması məsələləri..... 70

2.1. Şübhəli şəxsin hüquq və qanuni mənafeələrinin təmin
olunması..... 70

2.2. Təqsirləndirilən şəxsin hüquq və
qanuni mənafeələrinin təmin edilməsi problemləri 88

2.3. Şübhəli və təqsirləndirilən şəxsin hüquqlarının
təminində müdafiəçi institutunun rolu 126

2.4. Zərər çəkmiş şəxsin hüquq və qanuni mənafeələrinin
təmin olunması 135

2.5. Cinayət prosesində şahidlərin hüquqi vəziyyətinin
təkmilləşdirilməsi ilə bağlı problemlər 155

III FƏSİL. Cinayət mühakimə icraatında şəxsiyyətin hüquqlarının təminatı mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi məsələləri	167
3.1. Prosesual məcburiyyət tədbirlərinin tətbiqi ilə bağlı şəxsiyyətin hüquqlarının müdafiəsi məsələləri	167
3.2. Cinayət mühakimə icraatında prosesual-hüquqi təminatların təkmilləşdirilməsi məsələləri	179
Nəticə.....	195
İstifadə olunmuş ədəbiyyat siyahısı.....	201
Əlavə	218